

42. Puoluekokous

42. Partikongressen
27.-29.5. Joensuu Areena

Kansainväliset aloitteet 210-220

Puoluehallituksen lausunnot
ja puoluekokouksen päätökset 27.-29.5.2010

SISÄLLYSLUETTELO

210. Kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 prosenttiin	3
Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite.....	
211. 0,7 % Suomen BKT:sta kehitysyhteistyöhön	3
Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite	
212. Kehitys vaatii tekijänsä	3
Toukolan Sosialidemokraattinen Yhdistys ry jäsenten Tarja Kantolan ja Lari Kankaan, Kaarelan Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Helena Laukon ja Kallion Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Janne Ronkaisen aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 210-212	4
213. Ei Nato-jäsenyydelle	5
Liperin Työväenyhdistys ry:n aloite	
214. Länsi-integraatiota jatkettava – myös turvallisuuspolitiikassa	6
Tölö Unga Socialister ry:n aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 213-214	6
215. Euroopan unioni on demokratisoitava.....	8
Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	9
216. Länsi-Sahara: "viimeinen siirtomaa"	9
Helsingfors Svenska Arbetarförening rf:n jäsenten Thomas Wallgrenin ja Rolle Alhon, Toukolan Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Tarja Kantolan, Yhteiskuntapoliittinen sos.- dem.yhdistys ry:n jäsenen Jorma Kalelan, Oulunkylän Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Ilkka Tynkkysen, Globaalisosialidemokraatit-GSD ry:n jäsenen Mikko Saulin ja Siuntion Demarit ry:n jäsenen Arja Alhon aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto	10
217. Gör värnplikten till samhällstjänst för alla	10
Åbo Socialdemokrater rf:s motion	
Asevelvollisuus kaikkia koskevaksi yhteiskuntapalveluksi	11
Åbo Socialdemokrater rf:n aloite	
218. Suomessa on siirryttävä yleiseen kansalaispalvelukseen	11
Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite.....	
Puoluehallituksen lausunto aloitteista 217-218.....	12
Partistyrelsens utlåtande om motionerna 217-218	13
219. Siviilipalvelusta uudistettava.....	14
Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite	
Puoluehallituksen lausunto	15
220. Luovutettujen alueiden palauttaminen.....	17
Lahden Sos.-dem. Työväenyhdistys ry:n jäsenen Eino Pasasen aloite	
Puoluehallituksen lausunto	17

Kansainväliset aloitteet

210. Kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 prosenttiin

Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite

Suomen kehityspolitiikan tärkein tavoite on köyhyyden poistaminen ja luonnontaloudellisesti kestävä kehityksen edistäminen, vuonna 2000 asetettujen vuosituhattavoitteiden mukaisesti. Suomi on sitoutunut Eurooppa-neuvoston vuonna 2005 tekemään päätökseen kehitysyhteistyömäärärahoista, jonka tavoitteena on saavuttaa ensin 0,51 % tavoite bruttokansantulosta ja tämän jälkeen 0,7 %:n tavoite vuoteen 2015 mennessä. Suomi on vuonna 2005 liittynyt myös Pariisin julistukseen, jonka tavoitteena on tiivistää yhteistyötä ja edistää näin avun tuloksellisuutta.

Vuonna 2010 Suomen julkinen kehitysyhteistyömääräraha nousee 0,51 % bruttokansantulosta, mutta tämä johtuu pitkälti bruttokansantulon voimakkaasta supistumisesta. Matkaa toivotuun vähimmäispäämäärään on vielä paljon. Varsinkaan taloudellisessa taantumassa kehitysyhteistyön merkittävyyttä ei saa unohtaa, koska köyhät maat kärsivät kriisistä eniten.

Sosialidemokraattiset Nuoret ry esittää puoluekokoukselle, että

se velvoittaa puolueen toimimaan kehitysyhteistyömäärärahojen kasvattamisen puolesta siten, että Suomi maksaa 0,7 % BKT:stä vuoteen 2015 mennessä.

211. 0,7 % Suomen BKT:sta kehitysyhteistyyöhön

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite

Joka viides ihminen maailmassa elää alle dollarilla päivässä ja joutuu käyttämään likaista vettä. Köyhyydestä ja eriarvoisuudesta nousevat ympäristö- ja terveysongelmat, talouskriisit ja terrorismi eivät tunne rajoja. Rikkaiden maiden velvollisuus on poistaa maailmasta eriarvoisuutta. Tässä työssä kehitysyhteistyö on edelleen tärkeä työkalu. YK on arvioinut, että kehitysrahoitus tulisi kaksinkertaistaa, jotta äärimmäinen köyhyys saataisiin puolitettua vuoteen 2015 mennessä. Suomen hallitus ei ole luonut selkeää aikataulua 0,7-tason saavuttamiseksi. Suomi kuitenkin sitoutui jo 40 vuotta sitten maksamaan BKT:staan 0,7 % kehitysyhteistyyöhön.

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP vaikuttaa siihen, että Suomen valtion on tehtävä selkeä suunnitelma 0,7 % -tavoitteen saavuttamiseksi ja että Suomen valtio alkaa mitä pikimmin maksamaan 0,7 % BKT:sta kehitysyhteistyyöhön.

212. Kehitys vaatii tekijänsä

Toukolan Sosialidemokraattinen Yhdistys ry jäsenten Tarja Kantolan ja Lari Kankaan, Kaarelan Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Helena Laukon ja Kallion Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Janne Ronkaisen aloite

SDP:n periaatteisiin kuuluu vahvana solidaarisuus. Tunnemme vastuumme siitä, että maailmassa tulot ja varallisuus ja sitä kautta mahdollisuudet eivät jakaudu tasaisesti. Kehitystä on tasattava tukemalla kehitysmaiden ja niiden kansalaisten omia pyrkimyksiä toimeentulon hankkimiseksi. Lapset, naiset ja miehet tarvitsevat terveydenhuoltoa, koulutusta ja mahdollisuuksia saada työstään oikeudenmukaista tuloa.

Olemme aikaisemmin sitoutuneet tavoitteissamme kehitysyhteistyömäärärahojen BKT-osuuden nostamiseen 0,7 prosenttiin. Syksyn 2010 YK:n yleiskokouksen yhteydessä arvioidaan vuosituhattavoitteiden toteutumista kuluneen kymmenen vuoden aikana. Tulokset tähän

mennessä eivät ole mairittelevia. Liikkeellelähtö oli alkuun hidasta ja kun kehitys saatiin hyvään vauhtiin tuli talouskriisi, joka katkaisi siltä siivet. Köyhyyden vähentäminen edellyttää pitkäjänteistä ja johdonmukaista toimintaa. Suomen tulee vahvistaa osallistumistaan tähän työhön ja asettaa vakavasti tavoite 0,7 prosentin BKTL-osuudesta vuoteen 2015 mennessä.

Ilmastonmuutos tuo kehityskysymyksiin oman lisänsä. Ilmastonmuutoksesta kärsivät eniten, jotka ovat siihen vähiten syyllisiä. Sopeutumis- ja hillitsemistoimet erityisesti kaikkien köyhimmässä maissa vaativat mittavaa julkista rahoitusta. Ilmastorahoitus tulee integroida tiiviisti kehitysmaiden kansallisiin kehitys- ja köyhyyden vähentämissuunnitelmiin, ja se on pääsääntöisesti laskettavissa ns. ODA-kelpoiseksi kehitysrahoitukseksi. Ilmastorahoituksen ei kuitenkaan tule tapahtua perinteisen kehitysyhteistyörahoituksen kustannuksella, vaan se tulee raportoida omana tukikategorianaan ja sen tulee olla uutta ja lisäys voimassaoleviin kehitysyhteistyörahoituksen sitoumuksiin nähden.

Toukolan Sosialidemokraattinen Yhdistys ry jäsenet Tarja Kantola ja Lari Kangas, Kaarelan Sosialidemokraatit ry:n jäsen Helena Laukko ja Kallion Sosialidemokraatit ry:n jäsen Janne Ronkainen esittävät puoluekokoukselle, että

- Köyhyyden vähentäminen edellyttää pitkäjänteistä ja johdonmukaista toimintaa. Suomen tulee vahvistaa osallistumistaan tähän työhön ja asettaa vakavasti tavoite 0,7 prosentin BKTL-osuudesta vuoteen 2015 mennessä.
- Ilmastorahoitus tulee integroida tiiviisti kehitysmaiden kansallisiin kehitys- ja köyhyyden vähentämissuunnitelmiin, ja se on pääsääntöisesti laskettavissa ns. ODA-kelpoiseksi kehitysrahoitukseksi. Ilmastorahoituksen ei kuitenkaan tule tapahtua perinteisen kehitysyhteistyörahoituksen kustannuksella, vaan se tulee raportoida omana tukikategorianaan ja sen tulee olla uutta ja lisäys voimassaoleviin kehitysyhteistyörahoituksen sitoumuksiin nähden.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 210-212

Aloitteissa esitetään, että Suomen on turvattava YK:n asettama tavoite kehitysyhteistyömäärärahojen nostamisesta 0,7 prosenttiin BKTL:stä vuoteen 2015 mennessä ja, että ilmastorahoitus tulee integroida kehitysmaiden kansallisiin kehitys- ja köyhyyden vähentämissuunnitelmiin vaarantamatta kuitenkaan perinteistä kehitysyhteistyörahoitusta.

Laajan turvallisuuden ajattelun mukaista on kantaa oma vastuamme maailman tapahtumista ja kriisien estämisestä ajoissa. Vahva kehitysyhteistyö ja kehitysyhteistyövelvoitteidemme täyttäminen on myös tämän ajattelun mukaista.

SDP:n tavoitteena on kehitysyhteistyöhön suunnattujen määrärahojen BKTL-osuuden tasainen nostaminen 0,7 prosenttiin vuoteen 2015 mennessä. Myös EU on asettanut kehitysyhteistyösä aikataulun, jossa tämä YK:n asettama suositus on tarkoitus saavuttaa jäsenmaissa.

Hallitus päätti keväällä 2009 kehysneuvotteluissa 60 miljoonan euron kasvusta varsinaiseen kehitysyhteistyöhön vuoden 2010 budjettiin. Myöhemmin budjettiriihessä tavoitetta leikattiin ja summa muuttui neljäksi miljoonaksi. Lisäksi hallitus päätti, että pakolaisten vastaanottoon käytettäviä rahoja voi entistä enemmän lukea varsinaiseen kehitysyhteistyöhön.

Suomalainen kehitysyhteistyö on leikkauspäätöksen jälkeen vaikeiden valintojen edessä. On päätettävä siitä, mitkä jo tehdyistä suunnitelmista ja lupauksista hylätään. Kehitysyhteistyön laadun kannalta olisi tärkeää, että kehitysavun määrärahat kasvaisivat tasaisesti ja ennustetavasti. Vaikka Suomi saavuttaa vuonna 2010 EU:n ensimmäisen tavoitteen 0,51 prosenttia bruttokansantulosta, kehitysapua tarvitaan enemmän kuin koskaan ja euromääräisistä sitoumuksista olisi tärkeää pitää kiinni. Talous-, ruoka- ja ilmastokriisit ovat aiheuttaneet inhimillisen katastrofin. Nälkäisten määrä on kasvanut 115 miljoonalla kahdessa vuodessa ja on nyt yli miljardi.

SDP:n eduskuntaryhmä on tällä hallituskaudella tehnyt joka vuosi aloitteen kehitysmäärärahojen nostosta. Syksyllä 2009 vaadimme, että leikkaukset kehitysyhteistyöhön on peruttava ja kritisoimme sitä, että entistä enemmän kehitysyhteistyön määrärahoja lasketaan pakolaiskuluihin.

Olisi hyvä, jos puolueet yhdessä sopisivat kehitysyhteistyöpanostuksien tasaisesta kasvattamisesta kansainvälisten sitoumustemme mukaisesti. Tämän sopimuksen mukaiset määrärahat otettaisiin sellaisinaan kulloiseenkin valtion budjettiehdotukseen ja kehysbudjetteihin. Tällöin loppuisi ainainen epävarmuus, saadaanko kansainväliset tavoitteet saavutettua.

Teollisen tuotantotavan leviäminen, jatkuva väestökasvu ja ihmisten pyrkimys elinolojensa parantamiseen ovat nostaneet myös ekologisesti kestäväen kehityksen toteuttamisen kansainvälisen yhteistyön keskeiseksi kohteeksi. Ihmisperäinen ilmastomuutos tunnustetaan nyt kaikkialla koko maailmalle yhteiseksi haasteeksi, mutta sen pysäyttämiseen tähtäävät neuvotteluprosessit etenevät huolestuttavan hitaasti. Ilmastomuutoksen jatkuminen ja muut ympäristökriisit tuottavat myös turvallisuusuhkia, kun alueita muuttuu asuin- ja elinkelvottomiksi ja kiistat niukoista vesi- ja muista varoista kärjistyvät. Pakolaisuus ja hallitsemattomat väestöliikkeet voivat myös ympäristösyistä lisääntyä.

Päätös

Suomen on tasaisesti nostettava kehitysmäärärahaansa YK:n suosittelemaan 0,7 prosenttiin bruttokansantulostaan vuoteen 2015 mennessä. Viimeaikaiset kehitysyhteistyömäärärahojen leikkauspäätökset ovat olleet vastuuttomia. SDP ei myöskään hyväksy, että entistä suurempi osa pakolaiskuluista kirjataan osaksi kehitysapua. SDP suhtautuu myös myönteisesti ilmastorahoituksen integroimiseen kehitysmaiden kansallisiin kehitys- ja köyhyyden vähentämissuunnitelmiin. Se ei saa kuitenkaan vaarantaa perinteisen kehitysyhteistyön voimavaroja.

213. Ei Nato-jäsenyydelle

Liperin Työväenyhdistys ry:n aloite

Maassamme nostetaan aika ajoin keskusteluun ehdotus, että Suomen tulisi liittyä sotilasliitto Naton jäseneksi. Asian perustelut ovat yleensä epämääräisiä ja niistä ei käy selville esittäjien todelliset motiivit.

Liperin Työväenyhdistys katsoo, että Joensuussa 2010 kokoontuvan puoluekokouksen tulee päättää selkein sanakääntein, ettei Suomen tule liittyä kyseisen sotilasliiton jäseneksi.

Perusteluna mainitsemme, että kylmän sodan aikana perustettu Pohjois-Atlantin puolustusliitto ei ole enää puolustuksellinen organisaatio. Tästä saimme konkreettisen osoituksen mm. Balkanin niemimaalla tapahtuneissa pommituksissa. Ja vaikka Irakin sota ei muodollisesti ole Nato-operaatio, se on käytännössä Nato-maiden hyökkäyssota. Tällä hetkellä Suomi on mukana Afganistanissa YK-johteisessa operaatiossa. Samanaikaisesti tilanne maassa on kuitenkin luisunut täydellisesti sotatilanteeksi. Esimerkiksi Pakistanin rajalla on käynnissä selkeä hyökkäyssota, jossa suuri osa uhreista on naisia ja lapsia. Jo nämä muutamat esimerkit antavat perustelut sille, ettei Suomen tule liittyä kyseiseen sotilasliittoon.

Liperin Työväenyhdistys kannattaa, että Suomi toimii edelleenkin rauhanturvatehtävissä YK:n mandaatin ja lipun alla. Samoin tuemme maamme pyrkimyksiä siviilikriisinhallinnan alalla.

Liperin Työväenyhdistys ry esittää puoluekokoukselle, että

puoluekokouksen tulee päättää selkein sanakääntein, ettei Suomen tule liittyä kyseisen sotilasliiton jäseneksi.

214. Länsi-integraatiota jatkettava – myös turvallisuuspolitiikassa

Tölo Unga Socialister ry:n aloite

Nykytilanteessa Suomi toteuttaa laajamittaista sotilaallista yhteistoimintaa Naton kanssa, kuitenkin olematta osa Naton varsinaista poliittista päätöksentekojärjestelmää. Tänäkin päivänä suomalaisia rauhanturvaajia osallistuu Nato- joukkojen toimintaan maailman kriisipesäkkeissä.

Oikeastaan varsinaisesta Naton täysjäsenyydestä Suomen nykytilanteen erottaa vain kaksi merkittävää tekijää. Ensinnäkin Suomi ei osallistu Naton päätöksentekoon. Suomi ottaa tilannekohtaisesti kantaa osallistummeko Naton operaatioihin mutta itse operaatioista emme ole päättämässä. Toiseksi Suomi ei ole Naton antamien turvatakuiden piirissä. Voidaankin kysyä, mikä turvakuista ja päätöksentekoon osallistumisesta tekee niin epäilyttävän asian, että niiden vuoksi emme ole valmiita ottamaan viimeistä ja tärkeintä askelta myös turvallisuuspoliittisessa länsi-integraatiossa?

Kylmän sodan aikaisen blokkijaon poistuttua sotilaallinen liittoutumattomuus ei tuota lisäarvoa. Nato-jäsenyys olisi järkevää ennen kaikkea poliittisista syistä. Jäsenyys vahvistaisi Suomen asemaa ja lisäisi merkitystämme EU:ssa suhteessa Venäjään ja Yhdysvaltoihin.

Geostrategiselta näkökannalta Nato-jäsenyydessä on kyse Suomen ryhmittäytymisestä laajempaan poliittiseen viitekehukseen. Suomen etujen mukaista on täysipainoinen mukanaolo kaikissa yhteisissä järjestelmissä, joissa eurooppalaiset ja muut länsimaisia arvoja edustavat demokratiat tekevät kansainvälistä yhteistyötä. Lähes kaikkien Euroopan unionin jäsenmaiden sekä Yhdysvaltojen ja Kanadan lisäksi Pohjoismaidenkin enemmistö ja kaikkia Baltian maat ovat Naton täysjäseniä.

Virallisen doktriinin mukainen Nato-optio on fraasi jolla on vuosi vuodelta yhä vähemmän todellista merkitystä. Nato-jäsenyys tai ei-jäsenyys on ennen kaikkea arvovalinta. Kannanotossa Suomen Nato-jäsenyyteen ei ole kysymys siitä onko Nato-jäsenyys ajankohtainen vai ei. Jos jäseneksi ei haluta liittyä, liittyminen ei ole koskaan ajankohtainen. Jos taas olemme sitä mieltä että Suomen on hyvä kuulua samaan turvallisuuspoliittiseen yhteisöön muiden läntisten demokratioiden kanssa, jäsenyys on aina ajankohtainen.

Suomen kaltaisten eurooppalaisten hyvinvointivaltioiden työväenliikkeet luottavat lähes poikkeuksetta yhteistyön ja keskinäisen solidaarisuuden voimaan myös silloin, kun on kyse kansojen turvallisuuden takaamisesta. Kansainvälisen yhteisvastuun kantaminen vanhoista ja uusista turvallisuusuhista on mitä suurimmassa määrin myös sosialidemokraattinen periaate.

Tölo Unga Socialister ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ottaa myönteisen kannan Suomen liittymiseen Pohjois-Atlantin liitto Naton jäseneksi.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 213-214

Aloitteissa käsitellään Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisiin perusvalintoihin kuten Natoon liittoutumattomuuteen tai liittoutumiseen liittyviä linjanvalintoja.

Euroopan unionin jäsenyys on muuttanut Suomen turvallisuusasemaa peruuttamattomalla tavalla. Unionin jäsenyys on Suomelle arvovalinta, vaikutuskanava, taloudellisen ja muun yhteistyön foorumi sekä turvallisuuspoliittinen valinta.

Suomen turvallisuuspolitiikassa korostuu yhä enemmän yhteistyövaraisuus. Enää emme pyri ratkaisemaan omaa turvallisuuttamme ennen muuta yksin toimimalla vaan yhä enemmän monipuoliseen yhteistyöhön nojautuen. Sama kehitys koskee muitakin eurooppalaisia valtioita.

Yhteistyövarainen turvallisuus tarkoittaa laajaan kansainväliseen yhteistyöhön osallistumista kriisien ennaltaehkäisemiseksi ja niiden nopeaan haltuun ottamiseen. Suomi on mukana niin YK:n piirissä tapahtuvassa yhteistyössä, ETYJ:n toiminnassa, Euroopan unionin tiivistyvässä turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä, nopeasti kehittyvässä pohjoismaisessa yhteistyössä kuin käytännönläheisessä rauhankumppanuusyhteistyössä Naton kanssa.

Suomen turvallisuus perustuu vahvasti jäsenyyteemme Euroopan unionissa ja onnistuneeseen ulkopoliittiseen toimintaamme. Suomi vastaa myös omasta puolustuksestaan. Uskottava puolustuspolitiikka perustuu asevelvollisuuteen, aluepuoluejärjestelmään ja koko maan puolustamiseen. Puolustuspolitiikan tehtävä on tukea ulkopoliittikkaa ja varmistaa valtiojohdolle itsenäisen toiminnan edellytykset myös kriisin sattuessa sekä osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan.

Unioni on turvallisuusyhteisö kaikille jäsenilleen. Jäsenmailla on vahva keskinäinen riippuvuutensa, pitkälti integroitunut yhteinen talous ja laaja yhteinen lainsäädäntö. EU on maailmalla keskeinen toimija, jota kuunnellaan enemmän kuin mitään yksittäistä jäsenmaata ja sillä on käytettävissään laajin kirjo keinoja kansainvälisten kriisien hallintaan. EU:ssa kyetään aikaisempaa tehokkaammin muodostamaan yhteisiä ulko- ja turvallisuuspolitiikan kantoja.

Unioni on vuorovaikutteinen ja kehittyvä yhteisö, jonka toiminnan päätepidettä turvallisuus- ja puolustusyhteistyössä ei ole vielä nähty. Unionin kehitys on tapahtunut vaiheittain ja usein käytännön ongelmat ovat synnyttäneet uusia, tiiviimpiä yhteistyörakenteita.

Lissabonin sopimus on synnyttänyt turvallisuuspolitiikan kannalta uudelleen julkilausutun sidoksen. Solidaarisuuslausekkeet, keskinäiset turvatakuut, mahdollisuus uudelleen rakennetyhteistyöhön halukkaiden kesken sekä nopean toiminnan joukkojen perustaminen ovat kaikki merkinneet unionin entistä vahvempaa turvallisuuspoliittista suorituskykyä.

Turvatakuiden sisältö on jäsenmaiden lupaus antaa toisille apua, jos jokin niistä joutuisi ulkopuolisen hyökkäyksen kohteeksi. Sitoumus vahvistaa Suomenkin turvallisuutta ja Suomen on syytä ottaa se omassa toiminnassaan täysimäärin huomioon. Velvoite koskee jäsenmaita suoraan. Unioni ei ole ainakaan toistaiseksi luonut asiaan yhteisöllisiä menettelytapoja ja toimintaväyliä. Natoon kuuluvat maat ovat ilmoittaneet hoitavansa velvoitetta Naton rakenteiden kautta.

Jo aiemmin perussopimuksissa ollut mahdollisuus siirtyä yhteiseen puolustukseen säilyy Lissabonin sopimuksessa. Tämä edellyttäisi jäsenmaiden yksimielistä päätöstä. Suomen kannalta on perusteltua olla mukana mahdollisessa tulevassa rakenneyhteistyössä, jossa halukkaat maat voivat tiivistää keskinäistä kanssakäymistään puolustuksen alueella.

Suomen turvallisuuspolitiikan linja on aktiivinen ulkopoliittikka, osallistuminen monipuoliseen turvallisuusyhteistyöhön ja pysyminen sotilasliittojen ulkopuolella. Rauhankumppanuus Naton kanssa pitää sisällään ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, kriisinhallintaoperaatioihin osallistumista ja kriisinhallinnassa tarpeellisten sotilaallisten valmiuksien kehittämistä. Lisäksi yhteistyön puitteissa harjoitetaan puolustusmateriaaliyhteistyötä ja osallistutaan siviilisektorin yhteistyöhön. On luontevaa, että Suomi toimii yhteistyössä Naton kanssa rauhanturvaamisen puitteissa ja sen jatkamiselle on hyvät perusteet.

Suomen tulee seurata Naton kehitystä ja analysoida myös naapurimaidemme Viron ja Norjan kokemuksia Nato-jäsenyydestä, koska mailla on Suomen tavoin yhteinen raja Venäjän kanssa. Samoin on seurattava myös muiden sotilasliittojen ulkopuolisten maiden, kuten Ruotsin, Itävallan ja Irlannin toimintaa.

SDP jätti keväällä 2009 vastalauseen ulko- ja turvallisuuspoliittisen valiokunnan mietintöön Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittisesta selonteosta. Kiinnitimme huomiota Nato-muotoilujen epäselvyyteen ja puolustusmäärärahojen kohtuuttomaan ja taloudellisesta tilanteesta johtuen epärealistiseen nostoon.

Selonteon eräät Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan peruslinjaa käsittelevät muotoilut synnyttivät sekaannusta ja epävarmuutta sen jälkeen, kun hallitus poikkesi sekä edellisen selonteon että parlamentaarisen seurantaryhmän yksimielisistä kannanotoista. Selonteon parlamentaarisessa seurantaryhmässä olivat edustettuina kaikki poliittiset ryhmittymät. SDP:n mielestä tärkeätä on, ettei käytetyistä määritteistä synny epäselvyyttä Suomen linjasta.

Ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon julkistamisen jälkeen eri hallituspuolueiden edustajat esittivät toisistaan poikkeavia tulkintoja siitä, että onko selonteolla tarkoitus muuttaa muun muassa Suomen tähänastisia Nato-linjauksia. Tämä olisi voitu estää yhtymällä selonteossa niihin muotoiluihin, joista parlamentaarisessa seurantaryhmässä oli yksimielisyys.

Seurantaryhmän mielestä "Suomen turvallisuuspolitiikan peruslinjaukset ovat kestäviä eivätkä edellytä olennaisia tarkistuksia. Suomen tulee jatkossakin huolehtia omasta uskottavasta puolustuksesta ja osallistua kehittyvään eurooppalaiseen turvallisuus- ja puolustusyhteistyöhön. Lähtökohtana on, että koko maata puolustetaan ja puolustusjärjestelmän perustana säilyy yleinen asevelvollisuus. Suomi on sotilasliittoon kuulumaton maa ja harjoittaa yhteistyötä Naton kanssa sekä ylläpitää mahdollisuutta hakea Naton jäsenyyttä."

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkein välineemme on Euroopan unioni. Unioni on turvallisuusyhteisö, jonka jäsenenä olemme sitoutuneet yhteisvastuuseen myös ulkoisen hyökkäyksen tilanteessa. Keskeistä on, millä toimilla ja panostuksilla hyödyttäisimme parhaiten sekä kansallista että globaalia turvallisuutta. EU-jäsenenä Suomi pyrkii vahvistamaan EU:n globaalia asemaa ja kehittämään EU:lle hyviä suhteita. Keskinäisriippuvuuden maailmassa monet turvallisuus-, talous- ja ympäristöhaasteet ovat yhteisiä eikä Suomen kansallista etua voi erottaa erityistapaukseksi. Suomi tukee monenkeskisen yhteistyön lisäämistä ja EU:n johtajuutta globalisaation demokraattisen hallinnan vahvistamisessa. Rauhankumppanuus ja kriisinhallintayhteistyö Naton kanssa toimii, ja mahdollisuudet erilaiselle yhteistyölle ovat olemassa.

Päätös

Puoluekokous toteaa, että Suomen turvallisuus perustuu monipuoliseen yhteistyöhön ja ensisijaisesti jäsenyytemme Euroopan unionissa ja viittaa muilta osin puoluekokouksen kansainväliseen julkilausumaan.

215. Euroopan unioni on demokratisoitava

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry:n aloite

Euroopan Unioni on maailman pisimmälle kehittynyt ylikansallinen organisaatio. Sosialidemokraattisen liikkeen tulisi ottaa tehtäväkseen EU:n kehittäminen demokraattisempaan ja sosiaalisempaan suuntaan. Tavoitteena on, että Euroopan Unioni on jatkuvassa liikkeessä oleva prosessi, jonka laajeneminen tai syveneminen ei pysähdy koskaan. Euroopan Unionin perimmäinen tehtävä on aina ollut sodan mahdollisuuden minimointi jäsenvaltioidensa kesken. Tänä päivänä tavoitteeksi tulisi nostaa myös hyvinvoinnin takaaminen kaikille eurooppalaisille, ja eurooppalaisen hyvinvointimallin luomisen pohjoismaisen mallin pohjalta. Monen maan tavoitteena on aloittaa jäsenyysneuvottelut EU:n kanssa ja lähitulevaisuudessa liittyä Unionin jäseneksi. Laajentumisprosessi luo vakautta myös EU:n lähialueille, mutta laajentumisen jatkumisen edellytyksenä on EU:n päätöksentekoprosessien ja hallinnon demokratisoiminen ja vahvistaminen.

Sosialidemokraattiset opiskelijat SONK ry esittää puoluekokoukselle, että

se velvoittaa SDP:n ja sitä edustavat henkilöt edistämään EU:n päätöksentekokoranteen demokratisoimista. Unionista pitää luoda täysimääräinen poliittinen yhteisö, jossa komissiosta muodostuu europarlamenttivaalien tulosta heijasteleva hallitus sekä nykyisistä neuvostosta ja parlamentista kaksikamarinen parlamentti, joista toinen edustaa valtioita ja toinen kansalaisia. Kaiken EU-lainsäädännön tulee kulkea ja tulla hyväksytyiksi enemmistöllä molemmissa kamareissa.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään EU:n päätöksentekojärjestelmän demokratisoimista niin, että Euroopan komissiosta muodostuu europarlamenttivaalien tulosta heijasteleva hallitus sekä nykyisistä neuvostosta ja parlamentista uusi elin, joka olisi kaksikamarinen, täysivaltainen parlamentti.

Aloitteen ja päätösesityksen linja vastaavat edellisessä puoluekokouksessa 2008 käsiteltyä aloitetta ja puoluekokouksen vastausta.

Päätös

Puoluekokous toteaa, että Lissabonin sopimuksen pohjalta on hyvä jatkaa EU:n toiminnan kehittämistä kansalaisten parhaaksi. Uusi perussopimus lisää Euroopan parlamentin valtaa ja tekee siitä pitkälti tasaveroisen toimijan neuvoston rinnalle. Päätöksentekojärjestelmää tulee kehittää kokemusten pohjalta, joita saadaan uuden sopimuksen soveltamisesta. Tavoitteena tulee olla parlamentin ja neuvoston tasavertaisuus kaikkia päätöksiä tehtäessä. SDP suhtautuu myönteisesti unionin kehittämiseen täysimääräisen poliittisen yhteistyön suuntaan, jolla on myös vahva sosiaalinen ulottuvuus.

EU-politiikka on olennainen osa SDP:n toimintaa. Sosialidemokraateille tärkeitä teemoja kuten sosiaalista Eurooppaa, ympäristöpolitiikkaa ja EU:n merkitystä kansainvälisenä toimijana tulee nostaa esille. SDP panostaa selkeään ja ymmärrettävään tiedottamiseen EU-politiikastaan. Puolue ottaa huomioon alueiden komitean päätöksenteossaan kuntien ja alueiden edunvalvonnasta.

216. Länsi-Sahara: "viimeinen siirtomaa"

Helsingfors Svenska Arbetarförening rf:n jäsenten Thomas Wallgrenin ja Rolle Alhon, Toukolan Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Tarja Kantolan, Yhteiskuntapoliittinen sos.-dem.yhdistys ry:n jäsenen Jorma Kalelan, Oulunkylän Sosialidemokraatit ry:n jäsenen Ilkka Tynkkysen, Globaali-sosialidemokraatit-GSD ry:n jäsenen Mikko Saulin ja Siuntion Demarit ry:n jäsenen Arja Alhon aloite

Afrikan viimeiseksi siirtomaaksi kutsutun Länsi-Saharan tilanne on ratkaistava.

Helsingfors Svenska Arbetarförening rf:n jäsenet Thomas Wallgren ja Rolle Alho, Toukolan Sosialidemokraatit ry:n jäsen Tarja Kantola, Yhteiskuntapoliittinen sos.-dem.yhdistys ry:n jäsen Jorma Kalela, Oulunkylän Sosialidemokraatit ry:n jäsen Ilkka Tynkkynen, Globaalisosialidemokraatit-GSD ry:n jäsen Mikko Sauli ja Siuntion Demarit ry:n jäsen Arja Alho esittävät puoluekokoukselle, että

SDP sitoutuu ajamaan Suomen ulkopoliitikassa ja Euroopan unionin kautta englanninkielisellä nimellä Sahrawi Arab Democratic Republic tunnetun Länsi-Saharan tunnustamista.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa halutaan, että Suomi ulkopolitiikassaan ja Euroopan unionin kautta tunnustaa Länsi-Saharan.

Luoteis-Afrikassa sijaitseva Länsi-Sahara kuului vuosikymmeniä Espanjan alaisuuteen, kunnes vuonna 1975 YK:n yleiskokous vahvisti alueen asukkaiden, saharawien, itsemääräämisoikeuden. Pian tämän jälkeen Marokko miehitti sen. Itsenäisyysliike Polisario aloitti taistelut Marokon joukkoja vastaan. Vuonna 1991 Marokko taipui rauhansopimukseen, joka solmittiin YK:n välityksellä. Sopimuksessa luvattiin järjestää kansanäänestys, jossa saharawit saisivat päättää tulevaisuudestaan. Kansanäänestystä ei ole vielä järjestetty.

Ihmisoikeusjärjestö Amnesty International on raportoinut ihmisoikeusloukkauksista Marokon miehittämällä alueella.

Marokko käyttää Länsi-Saharan alueen luonnonvaroja ilman alueen väestön suostumusta sekä muutoinkin loukkaa alueen väestön ihmisoikeuksia. Myöskään Euroopan unioni ei ole ottanut tätä asianmukaisesti huomioon kehittäessään taloussuhteitaan Marokon kanssa. SDP:n mielestä Länsi-Saharan väestön itsemääräämisoikeus tulisi turvata ja itsemääräämisoikeuteen liittyvä oikeus omiin luonnonvaroihin tulisi myös vastaisuudessa ottaa tavoitteeksi Euroopan unionin toiminnassa. Jos tämä kehitys vaatii Länsi-Saharan itsenäisyyden tunnustamista, SDP on valmis osana prosessia sitä harkitsemaan.

Päätös

Puoluekokous velvoittaa, että puolue käytännön työssään tukee Länsi-Saharan itsenäisyyteen johtavaa kehitystä.

217. Gör värnplikten till samhällstjänst för alla

Åbo Socialdemokrater rf:s motion

Av många uppfattas den obligatoriska värnplikten idag som ett olustigt tvång och radikala motståndare till vapentjänst kan dömas till fängelsestraff. Men värnplikten har också positive drag. För många unga män kan den militära tjänstgöringen inte bara bidra till att öppna ögonen för betydelsen av god kondition, utan också utgöra ett första steg till självständigt liv. Den obligatoriska tjänstgöringen har också främjat den demokratiska utvecklingen i landet och bidragit till att utjämna motsättningar mellan unga män från olika samhällsklasser. En motsvarande verksamhet skulle vara bra också för unga kvinnor.

Med tanke på jämlikheten i samhället är en obligatorisk samhällstjänst en positiv företeelse. Tanken att alla medborgare skulle vara skyldiga att ställa upp i samhällets tjänst är god, men det bör inte vara fråga endast om vapentjänst, utan om en samhällstjänst. Alla ungdomar, som fyllt 18 år, kunde inkallas till samhällstjänst för en tid av sex månader. Efter en kurs i allmän samhällskunskap skulle de få välja mellan fortsatt civil tjänstgöring och militär utbildning.

De, som väljer civil tjänstgöring, kunde delta i arbete inom barndagvård, skolor, åldringshem och flyktingförläggningar. Också rent fysiskt arbete för miljövården kunde komma i fråga, som att rensa skogsmarker, lära sig bevara öppna landskapa, utrota farliga växter och liknande. Samhällsplikten kunde också ha ett tredje spår, som skulle ge personen färdigheter i civil krishantering (oljebekämpning vid olyckor, katastrofhjälp och stöd till myndigheter).

Åbo Socialdemokrater rf föreslår partikongress, att

SDP tar upp frågan om obligatorisk samhällelig tjänsteplikt för alla medborgare i sitt program och, utgående från ovan nämnda tankar, utarbetar ett förslag till en genomgående reform av värnpliktslagen.

Asevelvollisuus kaikkia koskevaksi yhteiskuntapalveluksi

Åbo Socialdemokrater rf:n aloite

Monien mielestä pakollinen asevelvollisuus on nykyisin vastenmielinen pakko ja radikaalit asepalveluksen vastustajat voidaan tuomita vankeusrangaistukseen. Mutta asevelvollisuudella on myös positiivisia piirteitä. Monille nuorille miehille voi asepalvelus avata silmät hyvän kunnan merkitykselle ja lisäksi voi olla ensimmäinen askel itsenäiseen elämään. Pakollinen palvelus on myös edistänyt maan demokraattista kehitystä ja auttanut tasoittamaan eri yhteiskuntaluokista peräisin olevien nuorten miesten välisiä vastakohtaisuuksia. Vastaavanlainen toiminta olisi hyvä myös nuorille naisille.

Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta ajatellen pakollinen yhteiskuntapalvelus on positiivinen ilmiö. Ajatus, että kaikilla kansalaisilla on velvollisuus astua yhteiskunnan palvelukseen on hyvä, mutta kyse ei saa olla vain asepalveluksesta vaan yhteiskuntapalveluksesta. Kaikki nuoret, jotka ovat täyttäneet 18 vuotta, voitaisiin kutsua yhteiskuntapalvelukseen kuudeksi kuukaudeksi. Yleisen yhteiskuntatietouden kurssin jälkeen he valitsisivat siviilipalvelun ja sotilaspalvelun välillä.

Ne, jotka valitsisivat siviilipalveluksen, voisivat työskennellä lastenhoidossa, kouluissa, vanhainkodeissa ja pakolaiskeskuksissa. Kysymykseen voisi tulla myös puhtaasti fyysinen työ ympäristön huollossa, kuten metsien siivoamisessa, maiseman säilyttämisessä, vaarallisten kasvien kitkemisessä ja vastaavassa. Yhteiskuntapalvelussa voisi myös olla kolmas linja, joka antaisi henkilölle valmiuksia siviilikriisinhallintaan (öljyonnettomuudet, katastrofiapu ja viranomaisen tukeminen).

Åbo Socialdemokrater rf esittää puoluekokoukselle, että

SDP nostaa esiin kysymyksen kaikkia kansalaisia koskevasta pakollisesta yhteiskunnallisesta palveluvelvollisuudesta ohjelmassaan ja valmistele yllä mainittuihin ajatuksiin pohjautuvan esityksen asevelvollisuuslain perinpohjaisesta uudistamisesta.

218. Suomessa on siirryttävä yleiseen kansalaispalvelukseen

Sosialidemokraattiset Nuoret ry:n aloite

Suomessa on voimassa niin sanottu yleinen asevelvollisuus, jonka perusteella kaikki 18 vuotta täyttäneet miespuoliset kansalaiset ovat asevelvollisia. Myöhemmin myös naisille on annettu mahdollisuus vapaaehtoiseen asepalvelukseen.

Sosialidemokraattinen liike on aina ollut tasa-arvoliike, joka ei ole halunnut nähdä sukupuolta kansalaisten oikeuksia, mahdollisuuksia tai velvollisuuksia rajoittavana tekijänä. Molemmilla sukupuolilla tulee olla samat mahdollisuudet yhteiskunnassa. Mahdollistamalla naisten asepalveluksen suorittamisen yhteiskunta on tunnustanut naisten olevan kykeneviä aseelliseen palvelukseen siinä missä miehetkin. Vanhoilliset näkemykset pitävät sodankäyntiä kuitenkin yhä vain miehille kuuluvana toimintana, ja armeija on jäänyt yksinäiseksi miehiseksi linnakkeeksi yhteiskunnassa. Miehiin rajattu asevelvollisuus syrjii miehiä, mutta samalla se jättää yhteiskuntaan tilan, jossa nainen ei ole aidosti tasavertainen toimija.

Perinteisen aseellisen palveluksen rinnalla on jo pitkään ollut mahdollisuus aseettomaan palvelukseen ja siviilipalvelukseen. Myös siviilikriisinhallintaan keskittyvä palvelumuoto on esitetty.

Kansalaisvelvollisuutena suoritettava palvelus nähdään kuitenkin yhä ensisijaisena aseellisena palveluksena, johon miespuolista väestöä ohjataan mm. siviilipalveluksen rangaistusluonteisella pituudella. Kansalaiset voivat kuitenkin arvokkaasti palvella isänmaataan, tapahtuipa tuo palvelu aseettomasti, siviilipalveluksessa, siviilikriisinhallinnassa tai aseellisesti. Kansalaisten jakautumisessa eri palvelusryhmiin pitää kuitenkin varmistaa, että yhteiskunnan puolustuskyky pysyy riittävällä tasolla.

Sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja ei-sotilaallisten yhteiskunnan palvelemisen muotojen arvostuksen nostamiseksi SDP:n tulee siirtyä kannattamaan kaikille kansalaisille pakollista kansalaispalvelusta. Palvelus tulee voida suorittaa aseellisena palveluksena, aseettomana palveluksena, siviilikriisinhallinnassa tai siviilipalveluksena.

Sosialidemokraattiset Nuoret ry esittää puoluekokoukselle, että

se velvoittaa puolueen aktiivisesti toimimaan syrjivän asevelvollisuuslainsäädännön uudistamiseksi siten, että Suomessa siirrytään yleiseen, kaikille kansalaisille pakolliseen kansalaispalvelukseen, joka tulee voida suorittaa aseellisena palveluksena, aseettomana palveluksena, siviilikriisinhallinnassa tai siviilipalveluksena.

Puoluehallituksen lausunto aloitteista 217-218

Aloitteissa esitetään siirryttäväksi koko ikäluokkaa koskevaan kansalaispalvelukseen.

Suomen perustuslain § 127 mukaan kaikki suomalaiset ovat velvollisia puolustamaan maata. Asevelvollisuus, johon kuuluu joko varusmieskoulutus tai siviilipalvelus, on miehille velvollisuus ja naisille vapaaehtoista. Poikkeuksena ovat Jehovan todistajat, jotka ovat tällä hetkellä kokonaan vapautettuja asevelvollisuudesta, kuten myös ahvenanmaalaiset.

Miesten yleinen asevelvollisuus perustuu Suomen puolustusajatteluun ja koko maan puolustamiseen. Tämä edellyttää laajaa ja toimintakykyistä isoa reserviä. Tämä periaate on mukana myös eduskunnan vuonna 2009 hyväksymässä turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa, kuten myös selontekoa edeltäneen parlamentaarisen seurantaryhmän mietinnössä.

Toisen maailmansodan ja kylmän sodan jälkeen kehitys Euroopassa on monissa maissa kulkenut kohti ammattiarmeijoita. Suomen kaltainen miesten yleinen asevelvollisuus ja siihen liittyvä varusmies- tai siviilipalvelus on samassa laajuudessa käytössä Kreikassa ja Turkissa sekä Itävallassa. Pohjoismaista Norjassa ja Tanskassa on juridisesti yleinen miesten asevelvollisuus, mutta vain osa miesten ikäluokasta suorittaa varusmiespalveluksen. Ruotsissa on tehty periaatteellinen kannanotto siitä, että maassa siirrytään asevelvollisuusjärjestelmästä vapaaehtoiseen rekrytointiin, ja vuosittain varusmieskoulutukseen otetaan vapaaehtoisia noin 4000.

SDP pitää tärkeänä, että Suomen puolustusajattelu lähtee siitä, että koko maata puolustetaan, ja että puolustus on asia, jota ei voi meillä hoitaa puhtaasti palkka-armeijan avulla. Vaikkakin sotilaalliset uhkakuvat Suomea kohtaan eivät ole todennäköisiä, ja Suomella on hyvät suhteet kaikkien naapurimaiden kanssa, ja olemme Euroopan unionin jäsen, ei sotilaallisen uhkan mahdollisuutta voida kokonaan sulkea pois. Tämän vuoksi myös tarvitaan sotilaallista maanpuolustusta myös jatkossa. Suomen on jatkossakin huolehdittava itse oman maansa sotilaallisesta puolustuksesta,

Yleinen asevelvollisuus on toiminut Suomen puolustuksen tärkeänä kivijalkana. Korkean koulutustason maassa se on tarjonnut motivoituneen ja osaavan joukon puolustusvoimain palvelukseen. Myös kriisinhallintatehtäviin osallistuvat vapaaehtoiset on voitu rekrytoida varusmiespalveluksen suorittaneista, hyvän siviilikoulutuksen saaneista ilman vaikeuksia.

Nuorten miesten ylivoimainen enemmistö on edelleenkin ollut valmis suorittamaan varusmiespalveluksensa vaikka keskeyttäneiden määrä onkin ollut noususuunnassa. Reilut 300 naista suorittaa varusmiespalveluksen vuosittain.

Suomessa miesten ikäluokasta varusmies- tai siviilipalveluksen suorittaa yli 80 prosenttia (varusmieskoulutuksen noin 32 000, joista naisia reilut 300, ja siviilipalveluksen noin 2 600). Varusmieskoulutuksen osalta viime vuosina on kiinnitetty huomiota mm. keskeyttämissiin. Varusmieskoulutuksen laajuus on ollut esillä myös keskusteltaessa työurien pidentämisestä ja opiskeluaikojen tehostamisesta. Jonkin verran on keskusteltu noususta myös kysymys siitä, että onko oikein tasa-arvon näkökulmasta, että velvollisuus ase- tai siviilipalveluksen kohdalla, koskee vain miespuolisia kansalaisia. Iso kysymys on, ovatko tulevat miesten ikäluokat valmiita edelleenkin valitsemaan varusmies- tai siviilipalveluksen nykyisessä laajuudessa.

Mielipidetutkimusten mukaan kansalaisten enemmistö tukee selvästi nykyistä järjestelmää. MTS:n vuoden 2009 tutkimuksen mukaan 72 % on sitä mieltä, että nykyinen järjestelmä tulisi säilyttää, 16 % katsoo, että pitäisi siirtyä valikoivaan varusmiespalvelukseen ja 11 % kannattaa ammatti-armeijaan siirtymistä.

Tasa-arvosyyt antavat aiheen pohtia mahdollisuutta säätää yleinen molempia sukupuolia koskeva palvelusvelvollisuus, jonka voisi toteuttaa perinteisenä varusmiespalveluksena tai aseetomana kansalaispalveluna. Kansalaispalveluun voisi kuulua siviilikriisinhallintaan, ensiapuun ja hoivaan liittyviä tai muuten yhteiskuntaa palvelevia tehtäviä. Tämä edellyttää perusteellista selvitystyötä ja järjestelmän luomista, jotta toteutus olisi mahdollista. Varusmieskoulutuksen tarve perustuu sotilaallisen maanpuolustuksen tarpeisiin.

Päätös

Puoluekokous toteaa, että yleinen asevelvollisuusjärjestelmä tarvitaan Suomen puolustuksesta huolehtimiseksi. Ikäluokkien pienentyminen pienentää sekä varusmiesten että reservin määrää. SDP esittää, että tulevilla vaalikaudella tehdään laaja ja perusteellinen selvitys koko ikäluokkaa koskevasta kansalaispalveluksesta, sen tarpeista ja toteuttamismahdollisuuksista. SDP ei pidä mahdollisena ammattiarmeijaan siirtymistä Suomessa.

Muilta osin puoluekokous viittaa kansainväliseen julkilausumaan.

Partistyreisens utlåtande om motionerna 217-218

I motionerna föreslås att man övergår till medborgartjänst för en hel årsklass. Enligt § 127 i Finlands grundlag är alla finländare skyldiga att försvara sitt land. Värnplikten eller civiltjänsten är obligatorisk för män och frivillig för kvinnor. Undantaget utgörs av Jehovas vittnen som för närvarande är helt befriade från värnplikt, liksom också ålänningarna.

Den allmänna värnplikten för män baserar sig på försvarstanken i Finland och hela landets försvar. Detta förutsätter en bred och funktionsduglig reserv. Denna princip ingår också i den av riksdagen godkända säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen från år 2009, och på betänkandet av den parlamentariska uppföljningsgruppen som gavs före redogörelsen.

Efter andra världskriget och det kalla kriget har utvecklingen i många länder i Europa gått mot yrkesarméer. Militärtjänst av finländsk modell - med värnplikt och civiltjänst - tillämpas i samma omfattning i Grekland, Turkiet och Österrike. Av de nordiska länderna har Norge och Danmark juridiskt allmän värnplikt för män, men endast en del av männen i åldersklassen utför värnplikt. I Sverige har man ett principbeslut på att övergå från värnpliktssystemet till frivillig rekrytering och årligen tar man emot cirka 4000 frivilliga till värnpliktsutbildningen.

SDP anser att det är viktigt att Finlands försvarstänkande utgår från att hela landet skall försvaras och att försvaret är en fråga som inte hos oss helt kan skötas av en legoarmé. Trots att några hot mot Finland inte är sannolika, Finland har goda relationer till alla sina grannar och vi är medlemmar i Europeiska unionen kan vi inte helt utesluta möjligheterna att utsättas för ett militärt hot. Av den anledningen behöver vi också i fortsättningen en militär försvarsmakt. I Finland bör vi också i fortsättningen själva sköta det militära försvaret av vårt land.

Den allmänna värnplikten har i Finland fungerat som en viktig grundsten i försvaret av vårt land. I ett land med en hög utbildningsnivå har försvarsmakten i sin tjänst en både motiverad och kunnig grupp. Man har också utan svårigheter kunnat rekrytera frivilliga med en god civil utbildning bland de värnpliktiga till krishanteringsuppgifter.

En stor majoritet bland de unga männen är fortsättningsvis redo att utföra sin värnplikt, trots att antalet unga män som avbryter har stigit. Drygt 300 kvinnor genomför årligen värnplikt.

I Finland utför över 80 procent i åldersklassen värnplikt eller civiltjänst. (I värnpliktsutbildningen cirka 32 000, av vilka drygt 300 är kvinnor, och i civiltjänst cirka 2 600). I värnpliktsutbildningen har man under senare år fäst uppmärksamhet vid antalet som väljer att avbryta värnplikten.

Omfattningen av värnpliktsutbildningen har också tagits upp då man diskuterat en förlängning av arbetskarriärerna och effektiveringen av studietiden. I någon mån har man i diskussionen också tagit upp frågan huruvida det ur jämställdhetssynpunkt är riktigt att värnplikt och civiltjänst endast gäller de manliga medborgarna. En stor fråga är om kommande manliga åldersklasser fortsättningsvis är redo att välja militär- eller civiltjänst i nuvarande omfattning.

Enligt opinionsundersökningar stöder en majoritet av medborgarna det nuvarande systemet. Enligt Planeringskommissionen för försvarsinformation PFI:s undersökning år 2009 anser 72 procent att det nuvarande systemet bör bibehållas, 16 procent anser att man borde övergå till selektiv värnplikt och 11 procent stöder en övergång till en yrkesarmé.

Av jämställdhetsskäl kunde man överväga möjligheten att gå in för en tjänstgöringsplikt som skulle gälla båda könen och som kunde förverkligas som traditionell värnplikt eller vapenfri medborgartjänst. Till medborgartjänsten kunde hörta civil krishantering, förstahjälp och uppgifter som hänför sig till omsorg och allmän samhällsnytta. Det förutsätter att man grundligt utreder frågan och skapar ett system för att det skall vara möjligt att förverkliga. Behovet av värnpliktsutbildning grundar sig på behovet av militärt försvar.

Beslut

Partikongressen konstaterar att det allmänna värnpliktssystemet behövs för att värna om Finlands försvar. Mindre åldersklasser minskar också både antalet värnpliktiga och reservister. SDP föreslår att man under den kommande valperioden utför en bred och grundlig undersökning om en medborgartjänst som skulle gälla hela åldersklassen, behovet av medborgartjänst och möjligheterna att förverkliga frågan. SDP anser inte att det i Finland är möjligt att övergå till en yrkesarmé i Finland.

Till övriga delar hänvisar partikongressen till den internationella resolutionen.

219. Siviilipalvelusta uudistettava

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry:n aloite

Nykyisellään siviilipalvelus on asepalvelukseen verrattuna rangaistuksenomainen. Siviilipalveluksen suorittaminen on tehty mahdollisimman epämiellyttäväksi, jotta suurempi osa ikäluo-

kasta valitsisi armeijan käymisen. Siviilipalvelushenkilö joutuu hankkimaan itse palvelupaikansa, joita on saatavilla vähän. Lisäksi monissa palvelupaikoissa ei pidetä huolta siitä, että siviilipalvelushenkilölle annettaisiin asunto käytettäväksi, mihin hänellä on lakisääteinen oikeus saada.

Koko siviilipalveluksen hyödyllisyyttä maanpuolustuksen näkökulmasta on tarkasteltava kriittisesti. Sodanajan valmiutta ei paranna se, että osa ikäluokasta on suorittanut asevelvollisuutensa lakaisemalla kirjaston lattioita tai kopioimalla terveystieteiden papereita. Siviilipalveluksen suorittamiseen on saatava enemmän muun muassa ensiaputaitojen koulutusta ja järjestyksenpidollista opetusta. Siviilipalvelus on voimavara, joka ollaan täysin hukkaamassa.

Turun Opiskelijoiden Sosialidemokraattinen Yhdistys TOSY ry esittää puoluekokoukselle, että

SDP ajaa siviilipalveluskäytäntöjen selvittämistä ja niiden kehittämistä. Tarkoituksena on saada aidosti hyödyllinen ja käytännöllinen siviilipalvelusjärjestelmä.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteessa esitetään, että SDP ajaa siviilipalveluskäytäntöjen selvittämistä ja niiden kehittämistä.

Siviilipalveluksen suorittaa Suomessa vuosittain noin 2600 henkilöä. Aloitteessa viitataan toisaalta siviilipalveluksen olevan rangaistuksenomainen verrattuna varusmiespalvelukseen, toisaalta siihen, että nykyisellään siviilipalvelus ei anna riittävää valmiutta erilaisten kriisitilanteiden varalle. Siviilipalveluksen pituus on, vuodesta 2008 alkaen, 362 vuorokautta, eli samanpituisen kuin pisin varusmieskoulutusjakso.

Siviilipalvelus on asevelvollisuuteen liittyvä varusmieskoulutuksen korvaava koulutus. Siviilipalvelusjärjestelmä on ollut Suomessa vuodesta 1931. Siviilipalveluksen aloitettuaan ei voi hakeutua asepalvelukseen.

Siviilipalveluksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö valtioneuvoston asettaman siviilipalvelusasioiden neuvottelukunnan avustamana.

Siviilipalvelukseen kuuluu noin kuukauden mittainen peruskoulutusjakso ja 11 kuukauden mittainen työpalvelu. Peruskoulutus suoritetaan Lapinjärvellä sijaitsevassa siviilipalveluskeskuksessa. Koulutusjaksolla on kolme vaihtoehtoista suuntautumismuotoa: pelastustoimi ja väestönsuojelu, ympäristön ja kulttuuriomaisuuden suojelu sekä yleissivistys ja kansalaisvalmiudet.

Työpalvelu suoritetaan valtion tai kunnan laitoksessa tai toimielimessä, evankelis-luterilaisessa tai ortodoksisessa kirkossa tai yleishyödyllisessä säätiössä, yhteisössä tai yhdistyksessä. Työpalvelupaikaksi ei siis kelpaa voittoa tavoitteleva yritys, mutta ei myöskään puolue tai ammattiliitto.

Työpalvelun aikainen palvelupaikka haetaan omatoimisesti, mielellään jo ennen palvelukseen astumista. Mikäli työpalvelupaikkaa ei ole löytynyt, hakua jatketaan koulutusjaksolla. Mikäli paikkaa ei sittenkään löydy, siviilipalvelusmies jää keskukseseen palvelukseen niin sanotusti "leegioonlaiseksi", kunnes paikka löytyy. Keskus saattaa myös määrätä palvelupaikan, mikäli siviilipalvelusmies ei sellaista löydä.

Siviilipalvelusmiehelle kuuluu samat sosiaaliset etuudet kuin varusmiehellekin. Hänellä on oikeus ilmaiseen muonitukseen, majoitukseen, työvaatetukseen ja terveydenhoitoon sekä lomamatkoihin. Puolustusministeriön selvityksen mukaan käytännössä nämä edut ovat toteutuneet kuitenkin huonommin kuin varusmiehillä. Lisäksi esimerkiksi Amnesty International pitää edelleen siviilipalveluksen kestoa Suomessa rangaistuksenomaisena.

Tämän vuoksi palveluspaikka voi vuonna 2008 voimaan tullen lain mukaan saada sivarin majoituskustannuksiin tukea valtiolta. Suurin valtion korvaama summa on pääkaupunkiseudulla 250 euroa/kk, muualla 150 euroa/kk. Mikäli siviilipalvelusvelvollinen sijoitetaan asumaan vanhempiensa omistamaan tai vuokraamaan asuntoon, korvaus on enintään 100 euroa kuukaudessa.

Siviilipalvelusmiehelle kuuluu 18 päivää henkilökohtaista lomaa, jotka myönnetään palveluspaikan määräämänä aikana. Lisäksi palveluspaikka voi myöntää enintään 20 päivää kuntouslomaa kunnostautuneelle siviilipalvelusmiehelle. Kuntoisuuslomien myöntäminen riippuu voimakkaasti palveluspaikasta: joissakin palveluspaikoissa niitä myönnetään enimmäismäärä lähes automaattisesti, toisissa vain erikoistapauksissa.

Kaikki siviilipalveluksen suorittaneet kuuluvat siviilivarantoon sen vuoden loppuun, jona he täyttävät 50 vuotta. Tämän jälkeen siviilipalvelusvelvollinen kuuluu lisävarantoon, kunnes 60. ikävuosi on päättynyt. Lisävarantoon kuuluvat myös ne siviilipalvelukseen hyväksytyt, jotka eivät vielä ole aloittaneet siviilipalvelusta tai joilla se on keskeytynyt. Siviilipalvelusvelvollinen on siis kullakin hetkellä joko palveluksessa, siviilivarannossa tai lisävarannossa.

Siviilipalveluskeskus voi määrätä siviilivarantoon kuuluvia ylimääräiseen palvelukseen, jossa siviilipalvelusvelvollisia koulutetaan siviililuonteisiin kriisiajan tehtäviinsä. Osittaisen liikekannallepanon sattuessa siviilivarantoon kuuluvia voidaan määrätä näihin tehtäviin. Täydellisen liikekannallepanon sattuessa myös lisävarantoon kuuluvia voidaan määrätä liikekannallepanon aikaiseen palvelukseen. 50 vuotta täyttäneitä voidaan kuitenkin määrätä palvelukseen vain eduskunnan päätöksen nojalla.

Kriisitilanteessa siviilipalvelusvelvolliset palvelevat joko siviilipalveluskeskuksen alaisuudessa tai pelastusviranomaisten tai väestönsuojeluun sekä pelastustoimintaan osallistuvien viranomaisten alaisuudessa.

Jatkossa siviilipalveluksen koordinaatiota mm. liittyen siviilikriisinhallinnan tehtäviin on syytä pohtia.

Keskustelussa koko ikäluokkaa, siis myös naisia, koskevasta yhteiskuntapalveluksesta siviilipalveluksen osuus ja kehittäminen on huomioitava.

Päätös

Puoluekokous katsoo, että Suomessa tarvitaan yleinen asevelvollisuusjärjestelmä, koska sen avulla huolehditaan Suomen puolustuksesta. Vaihtoehtona aseelliselle palvelukselle on siviilipalvelus. On tärkeää, että siviilipalvelusta kehitetään yleisiä siviilikriisinhallinnan valmiuksia edistävään suuntaan. Nykyinen siviilipalvelusaika on sama kuin pisin varusmiespalvelusaika. Siviilipalveluksen pituuden osalta on huomioitava myös palveluksen muu sitovuus ja kokonaisvaltaisuus verrattuna varusmiespalvelukseen. Puoluekokous katsoo, että siviilipalvelus on vaihtoehto, eikä siihen tule pituudenkaan osalta liittää rangaistavuuteen liitettäviä perusteluja. Siksi puoluekokous esittää, että seuraavalla vaalikaudella hallitus tekee asiallisen ja kattavan selvityksen, jossa arvioidaan eri palvelusvaihtoehtojen sisältöä ja raskautta.

Muilta osin puoluekokous viittaa kansainväliseen julkilausumaan.

220. Luovutettujen alueiden palauttaminen

Lahden Sos.-dem. Työväenyhdistys ry:n jäsenen Eino Pasasen aloite

Ehdotin pääministeri Kalevi Sorsalle 1983 ryhdyttäväksi toimenpiteisiin pyytää silloista Neuvostoliittoa ainakin osan luovutettua Karjalaa palauttamiseksi silloisen miljardien velan kuittaamiseksi. Pääministeri esitti ehdotukseni presidentti Mauno Koivistolle, joka oli suhtautunut asiaan mielenkiinnolla, näin kertoen vastauksessaan.

Tietooni on saatettu poliittisissa sisäpiireissä keskustellun asiasta vuosien varrella useamminkin. Mielestäni olemme jääneet liikaa suomettuneiksi. Emme ole uskaltaneet käsitellä palautuskysymystä sen oikeutetulta osaltaan. Poliitikot eivät varsinkaan virallisessa asemassa ole rohjenneet lausua mitään.

Ostaen, vuokraten tai omaksi saaden palautuvista alueista olisi Suomelle todellista hyötyä. Mahdolliset kustannukset ym. tulisivat reilusti katetuiksi. Toivon aihetta lämmitettävän uudelleen esim. vähitellen Sallan korkeudelta palautettavaksi. Hyöty olisi matkailumahdollisuuksien osalta mittava.

Lahden Sos.-dem. Työväenyhdistys ry:n jäsen Eino Pasanen esittää puoluekokoukselle, että

toivon aloitteeni lähtevän liikkeelle ja Suomen tekevän ehdotuksen niin, että tehdään ehdotus Salla-Kuusamo kolmion vuokraamisesta, ostamisesta tai palauttamisesta. Uskon Venäjän tulevan ymmärtämään palautuksesta olevan hyötyä myös palauttajalle.

Puoluehallituksen lausunto

Aloitteen mukaan Suomi ehdottaa Venäjälle, että se vuokraa tai ostaa ns. Salla-Kuusamo kolmion tai Venäjä palauttaa alueen Suomelle.

Keskinäisriippuvuuden maailmassa monet turvallisuus-, talous- ja ympäristöhaasteet ovat yhteisiä eikä Suomen kansallista etua voi erottaa erityistapaukseksi. Yhteistyö on keskeinen kansainvälistä järjestelmää määrittävä piirre tänään ja jännite sekä vastakkainasettelu valtioiden välillä ovat Euroopassa vähentyneet.

Suomella on EU:n jäsenmaana erityinen intressi Venäjä-suhteiden kehittämiseen sekä maantieteellisistä että taloudellisista syistä. Kanssakäymisen kehittyessä perinteisten maantieteellisten rajojen merkitys madaltuu ja vähenee. Monet Venäjän kanssa käynnissä olevat lähialueyhteistyön hankkeet ovat tästä esimerkkinä. Näitä hankkeita ja muita yhteistyön muotoja on tärkeää syventää ja kehittää.

Päätös

Puoluekokous ei yhdy aloitteeseen.